

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon J.Faber AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d	11-12-2023	Doorkiesnummer +31 235145778 jescafaber@noord-holland.nl
Commissie Bestuur		
Datum commissievergadering	30-11-2023 (uitloop van 27-11-2023)	
Onderwerp: Voordracht Kaderstelling rechtmatigheidsverantwoording 2023		4 december 2023 1 6

Advies commissie Bestuur:

De Voordracht Kaderstelling rechtmatigheidsverantwoording 2023 als **hamerstuk** door te geleiden naar PS van 11 december 2023.

Uittreksel van het concept-verslag Bestuur 30 november 2023:

12 A-agenda Bestuur (Concerncontrol).

12.a Bestuur: Kaderstelling rechtmatigheidsverantwoording 2023.

Met ingang van begrotingsjaar 2023 zijn Gedeputeerde Staten verplicht om een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen in de jaarstukken. Zij leggen hiermee verantwoording af aan Provinciale Staten over in hoeverre er rechtmatig is gehandeld in een boekjaar. Voor het uitvoeren van de rechtmatigheidscontroles zijn kaderstelling vanuit Provinciale Staten en aanpassing van de Financiële verordening en de Controleverordening noodzakelijk. Nieuw is dat aan PS wordt gevraagd om het normenkader vast te stellen. Over deze wijzigingen is in een technische briefing op maandag 27 november 2023 een toelichting gegeven. De commissie wordt gevraagd PS te adviseren over de voordracht Kaderstelling rechtmatigheidsverantwoording.

Eerste termijn commissie

De heer **Valk** (BBB) bedankt de ambtenaren voor hun verhelderende uitleg en technische briefing. De heer Valk memoreert de bespreking van dit onderwerp in de Rekeningencommissie. De BBB is voornemens voor de voordracht te stemmen, maar heeft nog een vraag voor de gedeputeerde over de financiële richtlijnen. In het bijzonder richt de heer Valk zich op artikel twee van de overzichtsartikelen. Hij merkt op dat in artikel 1 de verantwoordingsgrens is vastgesteld op één procent van de totale lasten van de provincie, inclusief toevoegingen aan de reserve. Bij artikel 2 is de rapportagegrens vastgesteld op vierhonderdduizend euro. Hij vraagt de gedeputeerde of hij zich comfortabel voelt bij deze bedragen en percentages, aangezien er ruimte is om hiermee te spelen.

De heer Valk brengt ook de situatie van gemeenten ter sprake, wijzend op het feit dat provincies vaak gemeenten controleren, vooral als deze in problemen verkeren. Hij refereert aan informatie van accountants dat kleinere gemeenten soms hun verantwoordingsgrens verhogen naar twee of drie procent, omdat een lager percentage een te klein bedrag zou opleveren om verantwoording over af te leggen. De heer Valk vraagt de gedeputeerde of deze op de hoogte is van de percentages die door verschillende gemeenten worden gehanteerd en of de gedeputeerde zich comfortabel voelt bij de huidige situatie, in het bijzonder of er een gelijk speelveld is voor controles binnen deze gemeenten.

De heer **De Vries** (VVD) begint zijn bijdrage door te verwijzen naar een vraag die reeds door zijn collega van de BBB is gesteld.

Vervolgens noemt de heer De Vries dat dit een nieuwe werkwijze is, waarbij de rechtmatigheid nu bij het college ligt. Hij toont begrip voor het feit dat het college ervaring moet opdoen met deze nieuwe methode. Gezien deze verandering is De Vries benieuwd hoe het college de Staten of de commissie gaat informeren over hun bevindingen. Hij vraagt zich af of er een soort monitoring of andere methode zal zijn om de Staten op de hoogte te houden van de gevoelens of belevingen ervaringen en percepties van de leden van Gedeputeerde Staten.

De heer **Hollebeek** (PvdD) begint zijn bijdrage door zijn dank uit te spreken voor de briefing die plaatsvond op maandag 27 november 2023. Hij vindt dat deze briefing veel verduidelijking en verheldering heeft geboden.

De heer Hollebeek heeft één specifieke vraag die betrekking heeft op de inhoud van een beleidsnota. Hij refereert aan een passage op pagina zes van de nota, waarin staat dat voor zowel fouten als onduidelijkheden hetzelfde percentage geldt en dat deze niet bij elkaar worden opgeteld. Dit heeft bij de heer Hollebeek enige verwarring veroorzaakt. Hij vraagt of het klopt dat bij de verantwoordingsgrens en de rapporteringsgrens normaal gesproken niet wordt opgeteld. Volgens hem gaat het om één procent of vierhonderdduizend euro per individuele afwijking, niet om het totaal van de afwijkingen. Daarom vraagt hij om extra verduidelijking over deze specifieke passage in de beleidsnota.

Tot slot steunt Hollebeek het pleidooi van zijn collega van de VVD, waarin werd gevraagd om Provinciale Staten actief te informeren over de nieuwe werkwijze en de ervaringen van Gedeputeerde Staten daarmee.

Statenlid **Korzelius** (GL) uit zijn waardering voor de technische briefing, benadrukkend dat dergelijke briefings zeer nuttig zijn, vooral voor het stellen van technische vragen. Hij merkt op dat de meeste van zijn vragen daar inmiddels beantwoord zijn. GroenLinks heeft nog één vraag over de Beleidsnota kaderstelling rechtmatigheid 2023–2026. Statenlid Korzelius refereert specifiek naar punt 6.2 in de beleidsnota, waarin staat dat als de omvang van misbruik en onrechtmatig gebruik, samen met andere financiële rechtmatigheidsfouten, de verantwoordingsgrens overschrijdt, dit misbruik van overheidsmiddelen opgenomen moet worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Hij vraagt zich af of het niet verstandiger is om in alle gevallen van misbruik dit te melden in de rechtmatigheidsverantwoording. Hij heeft begrepen dat dit zowel voor de provincie als voor externe partijen geldt.

Daarnaast spreekt Statenlid Korzelius over de financiële grenzen die in de nota worden vermeld. Hij begrijpt dat de grenzen van één procent van de totale lasten, inclusief de toevoeging aan de reserves en de grens van vierhonderdduizend euro, parallel lopen aan de grens die nu geldt voor de accountantscontrole.

De heer **Van der Heijden** (D66) uit zijn tevredenheid over het voorgestelde voorstel, vooral omdat het een grotere rol toekent aan de Rekeningencommissie, wat volgens hem het orgaan belangrijker maakt. Hij benadrukt dat zijn fractie graag de één procent verantwoordingsgrens zou willen handhaven. Daarnaast is hij geïnteresseerd in de ervaringen van het college als ze daadwerkelijk met deze nieuwe werkwijze gaan werken.

De heer **Valk** (BBB) vraagt wat het voordeel is volgens D66 om de één procent verantwoordingsgrens aan te houden.

De heer **Van der Heijden** (D66) verwijst naar de informatie die afgelopen maandag gegeven werd, waarin benadrukt werd dat de provincie al werkt met deze grens. Alle systemen en procedures binnen de provincie zijn hierop afgestemd. Hij legt uit dat bij een nul procent grens extra ambtelijke capaciteit ingezet moet worden, wat volgens hem niet ideaal is. D66 gelooft dat de huidige werkwijze van één procent het beste functioneert, vandaar de voorkeur om hieraan vast te houden.

De heer **Dijk** (CDA) geeft aan dat er tijdens de Rekeningencommissie op 27 november 2023 een goede toelichting is gegeven op het onderwerp en de wijze waarop het tot stand is gekomen. Hij verduidelijkt dat het stuk voornamelijk de nieuwe wettelijke verplichtingen weergeeft, waarbij Gedeputeerde Staten in plaats van de accountant de rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Daarnaast merkt hij op dat het beleid, inclusief de huidige verantwoordingsgrens en rapporteringsgrens, wordt voortgezet zoals het nu is. Voor het CDA is dit onderwerp daardoor een hamerstuk, wat betekent dat het zonder discussie kan worden goedgekeurd.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) sluit zich volledig aan bij het standpunt van het CDA. Hij refereert aan de presentatie die op 27 november 2023 gegeven werd, en benadrukt dat het besproken stuk een goede weergave is van wat tijdens deze presentatie naar voren kwam. Net als het CDA, beschouwt ook 50PLUS dit onderwerp als een hamerstuk.

Eerste termijn Gedeputeerde Staten

De **commissaris van de Koning** waardeert de complimenten die met name gericht zijn aan de ambtenaren.

De commissaris bevestigt dat de recente veranderingen een verschuiving van verantwoordelijkheden betekenen, waarbij de Staten uiteindelijk de rechtmatigheidsverantwoording, afgelegd door GS, gaan beoordelen.

De commissaris adresseert een vraag over de gemeenten, verduidelijkend dat de provincie wel financieel toezicht houdt op gemeenten, maar dat dit niet de rechtmatigheidsverantwoording omvat. Dit houdt in dat gemeenten hun eigen regime volgen met hun accountants.

De commissaris bespreekt de onderwerpen van de één procent en vierhonderdduizend euro grenzen, bevestigend dat dit bestaand beleid is waarbij de provincie zich comfortabel voelt. Hij legt uit dat bij het hanteren van een lagere grens veel meldingen zouden volgen vanwege diverse afwijkingen, die niet altijd duiden op misbruik, maar soms slechts afrondingsverschillen zijn. Als de grens veel hoger wordt gezet, zou dit leiden tot aanzienlijk grote bedragen in de rechtmatigheidsrapportage. De huidige één procent grens, die de totale afwijkingen omvat inclusief misbruik, onduidelijkheden en fouten die samen worden opgeteld, wordt daarom gehandhaafd.

De commissaris verduidelijkt dat de één procent grens gaat over de totaliteit van afwijkingen. Als alle vormen van misbruik in een jaar onder de één procent vallen, impliceert dit niet direct dat er actie ondernomen moet worden. Het is een samenvoeging van drie rechtmatigheidscriteria die samen de één procent vormen. Als elk misbruik gemeld zou moeten worden, zou dit overeenkomen met een nul procent grens, wat niet betekent dat misbruik onbestraft blijft, maar meer betrekking heeft op de rechtmatigheidsrapportage. De commissaris benadrukt dat door alle misbruik te melden, de één procent grens losgelaten zou worden en dat er geen onderscheid gemaakt kan worden in deze gevallen.

Vervolgens bespreekt de commissaris hoe de provincie in de toekomst omgaat met de veranderde

verantwoordelijkheden tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Hij erkent dat er een nieuwe vorm gevonden moet worden voor hoe GS de verantwoording aflegt aan PS. Dit is een verschuiving van de eerdere situatie waar het gesprek voornamelijk tussen GS en de accountant was. De commissaris geeft aan dat hij nog niet grondig heeft nagedacht over hoe dit precies vormgegeven zal worden en hoopt dat mogelijk iemand in de tweede termijn hierop een antwoord kan geven. Hij benadrukt dat deze verandering valt onder de controlerende taak van de Staten richting GS. Hij herinnert eraan dat hoewel de accountant het gehele proces beoordeelt, de Staten uiteindelijk het controlerend orgaan zijn dat de rechtmatigheid ten aanzien van de GS-verantwoordelijkheid controleert.

De heer **Stulemeijer** (50PLUS) vraagt ter verduidelijking of deze controle met name in de Rekeningcommissie plaats zal vinden.

De **commissaris van de Koning** bevestigt dat de nieuwe werkwijze past binnen de bestaande lijn van de andere verantwoordelijkheden van Provinciale Staten. Hij geeft aan dat deze aanpak in overeenstemming is met het duale systeem zoals dat in Nederland wordt gehanteerd. Hierbij ligt de verantwoordelijkheid bij PS om GS te controleren.

Tweede termijn commissie

Statenlid **Korzelius** (GL) reageert op de beantwoording van zijn eerdere vraag en bedankt de commissaris voor de uitleg. Hij begrijpt nu dat misbruik, dat gelijkgesteld wordt met fraude, pas in de rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen wanneer het de vastgestelde grens overschrijdt. Statenlid Korzelius benadrukt echter dat dit niet betekent dat fraude uitsluitend via de rechtmatigheidsverantwoording wordt aangepakt; er zijn ook andere manieren om fraude aan te pakken. Hij merkt op dat de commissaris knikt, wat hij interpreteert als een bevestiging van zijn conclusie.

De heer **De Vries** (VVD) vindt de uitnodiging van de commissaris van de Koning interessant en merkt op dat hij wel een uitgebreide verhandeling zou kunnen houden over hoe hij de zaken graag zou zien. Echter, hij denkt dat de huidige avond niet het meest geschikte moment is om dit te doen. Daarom stelt hij voor, mits de commissaris hiermee akkoord gaat, om binnen enkele dagen, mogelijk in een volgende commissievergadering, enkele voorstellen te doen met betrekking tot dit onderwerp.

Tweede termijn Gedeputeerde Staten

De **commissaris van de Koning** legt uit dat er in de Rekeningencommissie al gewerkt wordt aan de vorm waarop invulling gegeven wordt aan de controlerende taak van de Staten.

Hij verduidelijkt in reactie op Statenlid Korzelius verder dat het feit dat de rechtmatigheidstoets plaatsvindt, niet betekent dat ze geen actie ondernemen bij het constateren van fraude of misbruik. Dit

gaat vooral over de rapportageplicht, waarbij de drie rechtmatigheidscriteria bij elkaar opgeteld tot een rapportage leiden als ze boven de één procent uitkomen. Hij benadrukt dat voor elke vorm van misbruik of fraude protocollen en frauderisicoanalyses bestaan, wat ook deel uitmaakt van de accountantscontrole. De accountant zal hierop blijven letten. De commissaris verzekert dat als er sprake is van moedwillig misbruik, er uiteraard actie zal worden ondernomen.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt voldoende is besproken. De voordracht Kaderstelling rechtmatigheidsverantwoording 2023 wordt als **hamerstuk** doorgeleid naar de Provinciale Statenvergadering van 11 december 2023.